SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 VAHEHINDAMINE

Perioodi 2020–2025 kohta | Lõpparuande kokkuvõte, 2026

EESMÄRK | Hinnata Siseturvalisuse arengukava (STAK) viie programmi tulemuslikkust, asjakohasust ja juhtimise tõhusust ning anda soovitusi programmide uuendamiseks (2027–2030), uue arengukava 2030+ koostamiseks ja Euroopa Liidu (EL) 2028+ vahendite planeerimiseks

ULATUS | Viie programmi eesmärgid ja tegevused aastatel 2020–2025, v.a programmi „Kindel sisejulgeolek“ salastatud osa

METOODIKA | Dokumendianalüüs (tulemusaruanded 2020–2024, mõõdikud, varasemad uuringud), fookusgrupiintervjuud, temaatilised töötoad, valideerimisseminarid

5	13	98	2	2	33
programmi	fookusgrupi-intervjuud	osalejat intervjuudes ja töötubades	temaatilist töötuba	valideerimis-seminari	soovitust

ARENGUKAVA TERVIKUNA

Tulemuslikkus **kohati ebaühtlane** Asjakohasus **väga asjakohane** Juhtimismudel **toimiv**

TEHTUD JA TULEMUSLIK

- Valitsemisala ülesed mõõdikud valdavalt täidetud
- Turvalisuse tase ja elanike turvatunne on säilinud kõrgel tasemel
- Kriisijuhtimine on olnud mõjus
- Selge valdkondlik juhtimine ja tugev operatiivkoostöö
- Partnerid on juhtkomisjoni kaasatud sisuliselt

VAJAKAJÄÄMISED

- **Vananev IT-baastaristu** ei pea sammu küberohtudega
- **Tööjõu- ja oskuste puudus:** üle 1000 töötaja 10 aasta jooksul
- **Valdkondadeülesed teemad ilma omanikuta** (lähisuhtevägivald, noorte ennetus)
- **Mõõdikud võimaldavad hinnata mahtu**, mitte mõju
- **Uued riskid on fookusest väljas:** hübriid- ja tehnoloogilised ohud, noorte radikaliseerumine

PEAMISED SOOVITUSED ARENGUKAVALE TERVIKUNA

→ **Kehtiv arengukava:** strateegilist raamistikku mitte muuta; uusi riske arvestada programmide iga-aastasel uuendamisel.

→ **Arengukava 2030+:** minna üle rulluvale 5+5 aasta planeerimisele.

→ **Valdkondadeülesed teemad:** määrata selged omanikud ja ühised eesmärgid koos sotsiaal-, tervise- ja haridusvaldkonnaga.

→ **Mõõdikud:** vähendada mõõdikuid, rohkem fookust mõjunäitajatele.

→ **EL-i 2028+ vahendid:** suunata digilahendustesse, küberohtude tõrjesse, kriisireguleerimisse ja elanikkonnakaitsesse.

SEOS EL-I ALGATUSTE JA STRATEEGIAGA „EESTI 2035“

EL-I ALGATUSED JA SISETURVALISUSE FONDID

- Programmid läbivalt kooskõlas EL-i eesmärkidega
- Edaspidi arvestada uute EL-i nõuetega: kriminaaltulu konfiskeerimine, rahapesu ja korruptsiooni tõkestamine, EMPACT 2026–2029

STRATEEGIA „EESTI 2035“

- Kõik tegevussuunad toetavad strateegia sihte; tugevaim seos sisejulgeoleku kaudu
- Tugev panus võrdsesse kohtlemisse ja regionaalsesse arengusse; nõrk soolisesse võrdõiguslikkusesse ja kliimaeesmärkidesse

civitta

Rahastanud Euroopa Liit

Siseministeerium

SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 VAHEHINDAMINE

Perioodi 2020–2025 kohta | Lõpparuande kokkuvõte, 2026

PÕHILISED TULEMUSED PROGRAMMIDE KAUPA

Hinnangud on lõpparuande sõnalised koondhinnangud: **kõrge, kasvav** **kõrge** **mõõdukas** **ebaühtlane**

1 „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine“

Tulemuslikkus **ebaühtlane**
Asjakohasus **kõrge**

Turvatunne püsib, kuid õnnetuste ja varakahjude ennetamise sihid jäid täitmata.

TEHTUD
- Turvatunne on kõrge (91% peab elukohta turvaliseks)
- Valdkonnaülene ennetustöö
- Vabatahtlike võrgustik laienes
- Eluhoonete tulekahjud vähenesid

VAJAKAJÄÄMISED
- Veeõnnetuste ja varguste ennetamise sihttasemed saavutamata
- Küberkelmused kasvavad
- Ennetus sõltub projektirahast
- Ida-Viru ja Kagu-Eesti piirkondade mahajäämus

SOOVITUS
→ Viia edukad ennetusprojektid üle püsirahastusele
→ Kaitsta eakaid küber- ja finantskelmuste eest

2 „Kiire ja asjatundlik abi“

Tulemuslikkus **kõrge**
Asjakohasus **kõrge**

Päästevõimekus on hea; avalik kord ja 112 koormus vajavad lahendust.

TEHTUD
- Päästetööde ja demineerimise sihttasemed saavutatud
- Infosüsteemid liidestatud (SOS, Apollo, KILP)

VAJAKAJÄÄMISED
- Avaliku korra mõõdikud täitmata (patrullid, reageerimisaeg)
- Tööjõupuudus
- Sotsiaalsed pöördumised koormavad 112 teenust

SOOVITUS
→ Ühine vastutusmudel sotsiaalsete murede tõttu 112-le pöördujate abistamiseks
→ Rutiintööde automatiseerimine

3 „Kindel sisejulgeolek“

Tulemuslikkus **kõrge**
Asjakohasus **kõrge, kasvav**

Elanikkonnakaitse ja idapiir on tugevalt arenenud; KOV-ide valmisolek on ebaühtlane.

TEHTUD
- Ohuteavituse süsteem loodud
- Varjumiskohad ja evakuatsiooniplaanid
- Idapiiri seire: maismaa 64%, järved 100%

VAJAKAJÄÄMISED
- KOV-ide kriisivõimekus ebaühtlane
- Valmisolekut peab heaks 52% (siht 60%)
- Droonide ning mere- ja õhupiiri vastutus ebaselge
- Hoolduskulud katmata

SOOVITUS
→ Õiguskaitseasutuste andmekasutuse õigusraamistiku ajakohastamine
→ Erasektori ressursid evakuatsiooni plaanidesse
→ Droonide avastamine ja tõrje

4 „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika“

Tulemuslikkus **mõõdukas**
Asjakohasus **kõrge, kasvav**

Rändesurvega tuldi toime; PPA vananev IT-taristu pidurdab arengut.

TEHTUD
- Enamik sihte täidetud
- Põgenike sisseränne hallatud
- e-ID ja iseteenindus üle ootuste
- Riskipõhine järelevalve

VAJAKAJÄÄMISED
- PPA vananev IT-taristu
- PPA ja Tööinspektsiooni andmevahetus takerdub
- Süvavõltsingute oht

SOOVITUS
→ PPA põhisüsteemide uuendamine esmatähtsaks
→ Süvavõltsingute tuvastamine e-identiteedi kaitsel

5 „Tark ja innovaatiline siseturvalisus“

Tulemuslikkus **ebaühtlane**
Asjakohasus **kõrge**

Mõõdikud on täidetud, kuid ei kata valdkonna tegelikke personali- ja IT-vajadusi.

TEHTUD
- Mõõdikud täidetud
- Töötajate rahulolu kõrge
- SKA regionaalsed keskused
- TAI-strateegia valmis

VAJAKAJÄÄMISED
- Mõõdikud ei kata eesmärke
- Personali ja IKT-vajadused kajastamata
- Erioskuste õpe puudu

SOOVITUS
→ SKA ja ülikoolide koostöö erioskuste õpetamiseks
→ Pädevusvajaduste regulaarne kaardistamine

Hindaja: Civitta | Tellija: Siseministeerium | 2026. Täielik lõpparuanne sisaldab 33 soovitust koos põhjenduste, adressaatide ja ajakavaga.

civitta

Rahastanud Euroopa Liit

Siseministeerium